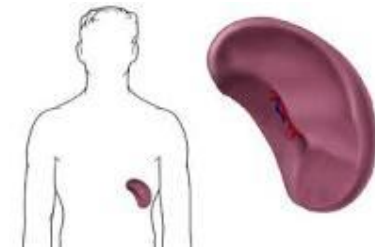

طحال چیست؟

طحال یک عضو داخل شکمی است که در سمت چپ قسمت فوقانی شکم در کنار معده و بالای کلیه چپ قرار گرفته است. طحال کاملاً توسط دنده تحتانی قفسه سینه محافظت می شود و در حالت طبیعی نمی توان آن را از جدار شکم لمس کرد.

وزن طحال در بزرگسالان 75 تا 150 گرم است و در هر دقیقه حدوداً 300 میلی لیتر خون از آن عبور می کند.

طحال در دوران مختلف زندگی وظایف کاملاً متفاوتی را بر عهده می گیرد. در دوران جنینی و در ماه های پنجم تا هشتم بارداری به عنوان یک مرکز خونساز عمل می کند و گلبول های سفید و قرمز خون را می سازد. پس از تولد مغز استخوان به عنوان یک مرکز خونساز عمل می کند و این فعالیت طحال

خاموش می شود. اما این وظیفه طحال کاملاً از بین نمی رود و در برخی بیماری ها که مغز استخوان دیگر نمی تواند سلول های خونی را بسازد سلول های طحال مجدداً شروع به فعالیت خونسازی می کنند.

گلبول های قرمزی که دارای اشکال غیر طبیعی هستند یا آنهایی که بیش از اندازه پیر شده اند و همچنین پلاکت های غیر طبیعی توسط طحال از گردش خون برداشته می شوند. هر روز 20 میلی لیتر گلبول قرمز فرسوده توسط طحال جمع آوری و از گردش خون خارج می شود.

با وجود اعمالی که طحال انجام می دهد باید گفت که فعالیت های این عضو در افراد بالغ توسط اعضای دیگر نظیر کبد و مغز استخوان هم قابل انجام است بنابراین برداشتن طحال در بزرگسالان معمولاً عارضه عمده ای ایجاد نمی کند. اما در کودکان برداشتن طحال باید با دقت بیشتری صورت گیرد زیرا موجب استعداد ابتلا به برخی عفونت های خاص می شود.

طحال چگونه آسیب می بیند؟

طحال کاملاً در مجاورت دنده های نهم تا دوازدهم قرار گرفته است. آسیب طحال و پارگی آن یک

مشکل شایع در تصادفات و ضرباتی است که به سمت چپ شکم و قفسه سینه وارد می شود. مهمترین خطری که در این موارد بیمار را تهدید می کند خونریزی شدید از بافت پر خون طحال به داخل شکم است بدون این که خونریزی در سطح بدن دیده شود. تشخیص خونریزی داخلی در این موارد از اهمیت فوق العاده زیادی برخوردار است زیرا در بسیاری از موارد برای کنترل آن نیاز به اعمال جراحی وجود دارد. در صورت پارگی طحال گاهی نیاز به برداشتن کامل این عضو پیش می آید.

چه زمانی طحال برداشته می شود؟

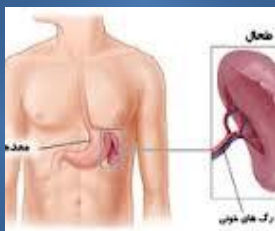
- گاهی طحال عملکرد پاکسازی خون را بیش از حد لازم انجام می دهد و نه تنها سلول های معیوب و فرسوده را از گردش خون خارج می کند بلکه بسیاری از سلول های سالم را نیز از بین می برد. این حالت با برداشتن طحال بهبود می یابد.
- در برخی از بیماری های خونی برای مثال نوعی از کم خونی ناشی از متلاشی شدن زود هنگام گلبول های قرمز خون.
- برداشتن طحال در موارد پیشرفته تالاسمی و کم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

ایران

مرکز آموزشی پژوهشی و درمانی فیروزگر

برداشتن طحال (اسپلنکتومی) چیست؟

نکته : بیمارانی که طحال خود را برداشته اند بهتر است از بلند کردن اجسام سنگین یا زور زدن به مدت شش تا هشت هفته پرهیز کنند.

نکات مهم و ضروری پس از عمل

جراحی:

- جهت پیشگیری از عفونت در صورت امکان قبل از عمل و در صورتی که زده نشده باشد تا 2 روز پس از عمل واکسنی بنام پنوموواکس تزریق شود.
- استفاده از آنتی بیوتیک های تجویز شده در زمان مناسب لازم است.
- در صورت تنگی نفس و مشکل در نفس کشیدن به پزشک خود اطلاع دهید.
- پیشگیری از عفونت ریه با انجام سرفه موثر با حمایت شکم و با اجازه پزشک خود جهت خارج شدن ترشحات ریه انجام شود.
- در صورت بروز خونریزی به پزشک خود اطلاع دهید.
- از افراد سرما خورده و دارای عفونت های شناخته شده و رو بوسی کردن پرهیز کنید.

خونی داسی شکل به بهبود بیماری کمک می کند.

نکته : افرادی که به هر علت طحالشان برداشته شده است باید واکسن ضد برخی از بیماری های میکروبی را دریافت کنند زیرا در بزرگسالان نیز کارکرد طحال نباید کاملاً بی اهمیت تلقی شود و نقش طحال در دستگاه ایمنی بدن را باید در نظر داشت. واکسیناسیون مناسب و رعایت اصول پیشگیری احتمال وقوع این عفونت را به میزان قابل توجهی کاهش می دهد.

مدت بستری پس از عمل

بیشتر بیماران در بیمارستان 4 تا 5 روز با جراحی باز طحال (جراحی که شکم به طور کامل باز می شود) و 2 تا 3 روز با طحال برداری بسته (روشی که با دستگاه از طریق سوراخ کوچکی روی سطح شکم طحال برداشته می شود) بستری می شوند.

خطرات همراه عمل برداشتن طحال

معمولاً پس از چند روز از عمل می توان کارهای عادی و روزمره را شروع کرد مانند : دوش گرفتن رانندگی و بالا رفتن از پله ها